

agentschap voor Innovatie
door Wetenschap en Technologie

Handleiding

VIS-TRAJECTEN

Versie juli 2014

Opmaak en indiening van een projectaanvraag:

oproepdocument en aanvraagtemplate op:
www.iwt.be/subsidies/vis-trajecten/documenten

*Voor **VIS-trajecten voor innovatievolgers** (VIS-trajecten_{IV}) zijn specifieke documenten
(handleiding, aanvraagtemplate en oproepdocument) beschikbaar*

PROJECTFICHE

Kenmerken VIS-trajecten

VIS-trajecten richten zich op concrete en vraaggedreven uitdagingen van een collectief van bedrijven die door middel van innovatie kunnen beantwoord worden. De innovatieve oplossingen zijn op relatief korte termijn toepasbaar bij een ruime doelgroep van bedrijven en resulteren in zichtbare veranderingen met een duidelijke (economische) meerwaarde voor de doelgroep. De focus ligt hierbij op niet O&O-intensieve bedrijven en kmo's in het bijzonder. Bedrijven uit de ganse innovatieketen kunnen betrokken worden.

VIS-trajecten worden gekenmerkt door een geïntegreerde aanpak van kennisverwerving tot kennisoverdracht, inclusief toepassing bij de doelgroepbedrijven. Het werkplan wordt modulair samengesteld met activiteiten in functie van de behoeften/noden van de doelgroep. Daarbij dient gestreefd te worden naar een sterke betrokkenheid van bedrijven/organisaties uit de doelgroep, zowel bij de voorbereiding van een projectaanvraag, als tijdens de uitvoering van het traject en de realisatie van de doelstellingen. Om de interactie met de doelgroep te stimuleren dient een functionele gebruikersgroep opgericht te worden.

Een projectaanvraag voor een VIS-traject kan ingediend worden door Vlaamse Innovatie Samenwerkingsverbanden (VIS'en), collectieve en gelijkgestelde centra of andere door de Vlaamse Regering aanvaarde instellingen. Hogescholen, universiteiten en onderzoeksinstituten kunnen geen projectaanvrager zijn, maar wel uitvoerder.

Een VIS-traject duurt typisch 4 jaar, maar kan een looptijd hebben van minimum 2 tot maximum 6 jaar, met een tussentijdse evaluatie om de 2 jaar. Het subsidiepercentage bedraagt 80% van de aanvaarde projectkosten. De financiering van de resterende 20% van het projectbudget gebeurt via bijdragen van de doelgroepbedrijven.

Jaarlijks wordt een oproep gelanceerd voor de indiening van projectvoorstellen. Zowel omvangrijke als VIS-trajecten met een beperkte omvang kunnen aan bod komen. Het is belangrijk dat trajecten qua omvang afgestemd zijn op de omvang van de doelgroep en de aan te pakken uitdagingen. Trajecten die zich richten op de innovatievolgers als deel van de innovatieketen worden aangemoedigd. Trajecten die gericht zijn op de primaire productie van gewassen en landbouwhuisdieren, evenals de distributie en bewaring van deze producten, komen niet in aanmerking en kunnen ingediend worden als Landbouw-trajecten.

Documentenoverzicht

- ✓ De handleiding
- ✓ Jaarlijks oproepdocument met specifieke modaliteiten en de timing
- ✓ Aanvraagtemplate voor het indienen van een projectvoorstel
- ✓ Toelichtingsdocument - Aanvaardbare kosten in IWT projecten (kostenmodel)
- ✓ Toelichtingsdocument - uitvoering en opvolging
- ✓ Toelichtingsdocument - de-minimis
- ✓ Toelichtingsdocument - gebruik van projectresultaten
- ✓ DO-handleiding

Al deze documenten zijn beschikbaar op: www.iwt.be.

INHOUD

1. SITUERING	4
1.1. Belangrijkste kenmerken	4
1.2. Situering t.o.v de andere IWT-projecttypes	5
2. KENMERKEN	7
2.1. Aanvragers, uitvoerders en onderaannemers	7
2.2. Activiteiten	8
2.3. Interactie met de doelgroep.....	9
2.4. Ruimere meerwaarde	10
2.5. Duur, omvang, begroting en subsidie.....	10
2.6. Gebruik van de projectresultaten.....	12
3. ALGEMENE ASPECTEN VAN DE PROJECTAANVRAAG	14
3.1. Voorbespreking en infosessie	14
3.2. Indienen aanvraag.....	14
3.3. Ontvangst	14
3.4. Evaluatieprocedure.....	15
3.5. Evaluatiecriteria	15
3.6. Na de beslissing	17
3.7. Geheimhouding	18
4. UITVOERING EN OPVOLGING	19
4.1. Overeenkomst(en).....	19
4.2. Projectopvolging en monitoring	19
5. INTERNATIONALE SAMENWERKING	21
6. BIJLAGEN	22
6.1. Definities en begrippen.....	22
6.2. Samenwerking binnen het VIS-kader	23
6.3. Overzicht van de kenmerken/verschillen van VIS-trajecten en VIS-trajecten _{IV}	24

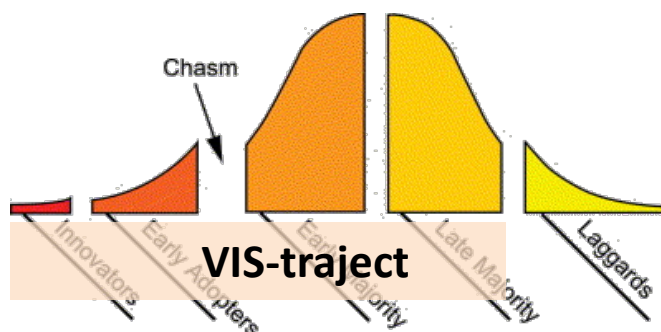
1. SITUERING

Deze handleiding is bestemd voor de indieners van ‘VIS-trajecten’.

1.1. Belangrijkste kenmerken

De finaliteit van een VIS-traject is om een ruime doelgroep van ondernemingen een belangrijke innovatiestap (kennisprong) te laten zetten, die resulteert in zichtbare verandering met een duidelijke en blijvende (economische) meerwaarde voor de doelgroep. Dit gebeurt door innovatieve oplossingen aan te bieden voor een concrete probleemstelling of opportuniteit, die op korte termijn (lieft tijdens het traject) toegepast worden bij die doelgroep. De bedoeling is om via een VIS-traject het innovatieproces te versnellen.

De doelgroep van het projecttype VIS-trajecten zijn in eerste instantie niet O&O-intensieve bedrijven/kmo's. Bedrijven uit de ganse waardeketen kunnen betrokken zijn in een VIS-traject. Ook een cross-sectoriële aanpak is mogelijk. De O&O-actieve bedrijven kunnen een belangrijke rol spelen op het vlak van kennisoverdracht. VIS-trajecten beantwoorden aan een reële nood of uitdaging voor een doelgroep. Een VIS-traject kan zich zowel richten op een belangrijke verandering met grote impact voor een nichegroep bedrijven (binnen een collectieve context), alsook op een relatief eenvoudige stap die, mits toepassing door een groot aantal bedrijven, toch een belangrijk effect kan hebben. VIS-trajecten doorheen de volledige innovatieketen (zie figuur) worden aangemoedigd.

De beoogde innovaties moeten voldoende concreet, toepasbaar (aangepast aan de adsorptiecapaciteit van de doelgroep) en vernieuwend zijn voor de doelgroep. Het traject dient vooruit te lopen op wat momenteel op de markt beschikbaar is of zal komen (geen ‘me-too’ project). Er wordt een duidelijke kennis- of competentieverhoging verwacht, bij een voldoende ruime groep van bedrijven, die reeds binnen de projectduur minstens de aanzet vormt tot een zichtbaar veranderingstraject.

De projectresultaten moeten een duidelijke impact hebben op de (internationale) competitiviteit van de bedrijven uit de doelgroep. Projecten die aansluiten bij belangrijke maatschappelijke uitdagingen of beleidsprioriteiten of die bijdragen tot duurzame ontwikkeling genieten een voorkeur.

Kenmerkend voor VIS-trajecten is dat men het volledige traject van kennisverwerving tot kennisoverdracht en het concreet toepassen van die kennis bij de doelgroepbedrijven kan integreren in één project. Het werkprogramma wordt modulair samengesteld in functie van de behoeften/noden. De aanvrager dient in samenspraak met de bedrijven/organisaties uit de doelgroep de omvang en volgorde van de afzonderlijke activiteiten te bepalen. Deze kunnen lineair of in parallel uitgevoerd worden. Om een antwoord te kunnen bieden op de opportuniteiten of uitdagingen die zich stellen bij de doelgroep is het belangrijk dat het uitvoerend projectconsortium beschikt over een goede mix van competenties en expertise om de verschillende activiteiten van kennisverwerving tot kennisgebruik af te dekken.

Het verwerven van kennis dient steeds in functie te staan van de beoogde resultaten bij de doelgroep van bedrijven. In functie van de specifieke noden kan de kennis/technologie hiervoor zelf ontwikkeld worden of kan eigen en/of elders ontwikkelde kennis/technologie aangewend worden.

In de loop van het project dient de (ontwikkelde) kennis verspreid te worden naar en gebruikt te worden door de brede doelgroep. Tijdens het project worden acties ondernomen die reeds tijdens de projectduur leiden tot de beoogde verandering bij de bedrijven. Een sterke betrokkenheid van individuele bedrijven (als pilootbedrijven/case studies) en eventueel sector- en beroepsorganisaties (sensibiliseren van de bedrijven, inclusief platform- en netwerking) kan bijdragen tot het welslagen van een VIS-traject.

VIS-trajecten zijn gericht op resultaat: op het realiseren van een verandering bij een voldoende ruime groep van doelgroepbedrijven. De belangrijkste succesindicatoren (KPI's) van een VIS-traject zijn:

- het aantal bedrijven waar een specifieke innovatie/verandering opgestart wordt binnen de projectduur;
- het aantal innovaties bij de doelgroepbedrijven (aantal implementaties, lanceringen, ontwikkelingen of gebruik van (ver)nieuw(d)e producten, processen of diensten);
- het aantal bedrijfsspecifieke vervolgetrajecten;
- het aantal geïmplementeerde adviezen (indien 1-op-1 adviesverlening onderdeel uitmaakt van de activiteiten).

Voor elk van deze succesindicatoren moeten streefcijfers opgenomen worden in een projectaanvraag. De streefcijfers getuigen van een voldoende ambitieniveau en worden in de IWT-overeenkomst opgenomen.

Een goede interactie met de doelgroepbedrijven bij de voorbereiding, tijdens de uitvoering en na afloop van het project is essentieel voor het welslagen van een VIS-traject. Om de interactie met de doelgroep te stimuleren dient een functionele gebruikersgroep opgericht te worden. De gebruikersgroep moet een goede afspiegeling zijn van de doelgroep en dient te waken over de realisatie van de doelstellingen.

Een ingediend traject duurt typisch 4 jaar, hoewel kortere (min. 2 jaar) of langere trajecten (max. 6 jaar) mogelijk zijn. Een VIS-traject heeft een maximale bezetting van 8 VTE's, maar ook kleinere trajecten kunnen aan bod komen. De omvang van het traject moet in relatie staan tot de omvang van de doelgroep en de vooropgestelde doelstellingen. Samenwerking tussen verschillende VIN-actoren (Vlaams InnovatieNetwerk), met het oog op een betere ondersteuning van de doelgroepbedrijven en om eventuele cross-sectoriële innovatiekansen beter te benutten, wordt aangemoedigd.

De VIS-trajecten zijn er voor alle Vlaamse Innovatie Samenwerkingsverbanden en worden voor 80% gefinancierd. Voor de invulling van de overige 20% dient een sluitend cofinancieringsplan voorgelegd te worden waaruit ook het commitment van de effectieve doelgroep blijkt.

1.2. Situering t.o.v de andere IWT-projecttypes

De VIS-trajecten onderscheiden zich van de andere IWT-steunprogramma's door de mogelijkheid om het volledige traject van kennisverwerving tot het concreet toepassen van kennis te ondersteunen in één project, een sterke nadruk op het collectief en vraaggedreven karakter, en het realiseren van concrete innovaties en zichtbare veranderingen bij (niet O&O intensieve)-bedrijven in Vlaanderen. De topics in een VIS-traject zijn meestal ook van die aard dat eenvoudige (IPR-)afspraken volstaan.

Ten opzichte van projecten strategisch basisonderzoek (SBO) onderscheiden de VIS-trajecten zich op het vlak van de tijdsdimensie van het valorisatieperspectief. De focus van de trajecten ligt immers niet op basisonderzoek met een lange termijn valorisatieperspectief, maar wel op kennisverwerving en

kennisverhoging waarbij het op relatief korte termijn toepassen van kennis bij de doelgroepbedrijven centraal staat.

De belangrijkste verschillen met projecten binnen het TETRA-fonds zijn de initiërende rol van de bedrijven in de VIS-trajecten (versus de initiërende rol van de hogescholen voor TETRA-projecten) en de mogelijkheid om het volledige traject van kennisverwerving tot kennisgebruik te ondersteunen. Bovendien dienen VIS-trajecten geen specifieke meerwaarde te hebben voor de onderwijsopdracht.

VIS-trajecten onderscheiden zich van de projecten binnen het kmo-programma en O&O-bedrijfsprojecten door de collectieve dimensie van de projecten. De projectresultaten moeten toegankelijk zijn voor én zo breed mogelijk verspreid worden naar zoveel mogelijk bedrijven binnen het beoogde bedrijfssegment (open karakter) in tegenstelling tot de bedrijfsprojecten waar de toegang tot de projectresultaten beperkt kan blijven tot de deelnemende bedrijven. Projecten die zich exclusief richten op de specifieke noden van een beperkt aantal bedrijven zijn niet steunbaar binnen de VIS-trajecten. Dergelijke coöperatieve projecten kunnen ondersteund worden via de O&O-bedrijfsprojecten en via het kmo/sprint-programma. Dit laatste kan ook aangewend worden voor de ondersteuning van individuele implementatieprojecten binnen de doelgroep in aansluiting op VIS-trajecten, voor zover dit nog O&O inhoudt.

Projecten die gericht zijn op de primaire productie van gewassen (akkerbouw, sierteelt, groenteteelt en fruitteelt) en landbouwhuisdieren (dierlijke sector), evenals de distributie en bewaring van deze producten, horen thuis in het programma Landbouw (LA)-trajecten.

Naast VIS-trajecten zijn er ook VIS-trajecten voor innovatievolgers¹ (VIS-trajecten_{IV}), specifiek voor en op maat van innovatievolgers. De doelstelling van een VIS-traject voor innovatievolgers (VIS-traject_{IV}) is het versnellen van de doorstroming van innovatie naar de markt door het aanreiken van recente innovaties, technologieën of kennis over producten, processen of diensten en het ondersteunen van de eerste implementatiestappen hiervan op maat van de absorptiecapaciteit van deze specifieke doelgroep.

In bijlage 6.3 wordt een schematisch overzicht gegeven van de belangrijkste kenmerken/verschillen van VIS-trajecten en VIS-trajecten voor innovatievolgers (VIS-trajecten_{IV}).

Meer informatie over bovenstaande programma's vindt u op www.iwt.be.

¹ www.iwt.be/subsidies/documenten/handleiding-vis-tr-iv-pdf

2. KENMERKEN

2.1. Aanvragers, uitvoerders en onderaannemers

Aanvrager(s)

Een VIS-traject wordt aangevraagd door:

- een Vlaams Innovatie Samenwerkingsverband (VIS). Een VIS is een gestructureerde samenwerking van in hoofdzaak Vlaamse bedrijven, met al dan niet één of meerdere organisaties of kennisinstellingen. De volgende organisaties en/of samenwerkingsverbanden worden erkend als VIS:
 - ofwel een (ad hoc) consortium van in hoofdzaak Vlaamse bedrijven. Bij de aanvraag dienen minimaal 10 bedrijven formeel² lid te zijn van dit consortium met een representatieve kmo vertegenwoordiging. Indien het consortium niet beschikt over een juridisch statuut, dan duidt het consortium een vertegenwoordiger aan die als hoofdaanvrager optreedt. Deze vertegenwoordiger kan een bedrijf, collectief centrum, beroepsfederatie of andere organisatie zijn dat lid is van het consortium. Het samenwerkingsverband dat bij de aanvraag minimaal tien lidbedrijven telt, dient na twee jaar, hetzij tenminste tot 20 leden te zijn uitgegroeid, hetzij een representatieve meerderheid (2/3de) van de doelgroep te bevatten in geval de doelgroep minder dan 20 bedrijven in Vlaanderen zou tellen³;
 - ofwel een organisatie die kan optreden namens een groep van bedrijven zoals bv. een beroepsfederatie of een specifieke belangenvereniging. Het representatief karakter komt tot uiting door de niet-commerciële en neutrale positie die wordt ingenomen ten aanzien van de betrokken bedrijven;
- een collectief of gelijkgesteld centrum of andere door de Vlaamse Regering aanvaarde instellingen;
- een combinatie van voorgaande.

Een initiatief gesteund op basis van het VIS-besluit is per definitie open van karakter, wat zich moet vertalen in de structuren en beheersorganen. Individuele bedrijven of groepen mogen niet uitgesloten worden.

Uitvoerder(s)/onderzoekspartner(s)

Voor de uitvoering van het traject, kan beroep gedaan worden op één of meerdere uitvoerders. Als uitvoerders komen de volgende kennisaanbieders in aanmerking: een VIS, een universitaire onderzoeksgroep, een onderzoeksinstelling, een hogeschool, een collectief centrum en een strategisch onderzoekscentrum (SOC).

Voor de samenwerking met een uitvoerder/onderzoekspartner bepaalt de Europese regelgeving⁴ betreffende de ‘Staatssteun op Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie’ de principes. Er is sprake van een inhoudelijke samenwerking tussen de aanvrager en de uitvoerder. In de meeste gevallen geven de projectresultaten welke voortkomen uit de onderzoeksactiviteiten van de uitvoerder geen aanleiding tot

² Bij de aanvraag worden de nodige verklaringen gevoegd die het engagement van de deelnemende bedrijven t.o.v. het samenwerkingsverband bevestigen.

³ Gezien de steun in het VIS-programma als indirecte steun wordt toegekend onder de Europese de-minimis-regelgeving, wordt deze beperkt door het reële aantal doelgroepbedrijven. De steun per bedrijf dient ruim onder de maximaal toegelaten drempel te liggen (www.iwt.be/subsidies/documenten/de-de-minimis-regel-pdf).

⁴ Communautaire Kaderregeling (Nr. 2006/C 323/01) van 30 december 2006 inzake Staatssteun voor Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie.

projectresultaten die vatbaar zijn voor bescherming van de intellectuele eigendomsrechten. De aanvrager vergoedt de kost van de geleverde prestatie en komt een regeling overeen waarin zowel de aanvrager als de onderzoeksorganisatie delen in de gegenereerde kennis. In heel uitzonderlijke gevallen leiden de onderzoeksactiviteiten van de onderzoeksorganisatie tot projectresultaten waarop intellectuele eigendomsrechten kunnen gevestigd worden. In dit geval vergoedt de aanvrager de kost van de geleverde prestatie en komt een regeling overeen in de participatie van de eigendomsrechten op deze projectresultaten (zie ook 2.6 Gebruik van de projectresultaten). De overeengekomen regeling wordt steeds toegelicht in de aanvraag.

Onafhankelijk van de regeling, dient de valorisatie van projectresultaten van een VIS-traject te gebeuren met volledige naleving van de collectiviteitsvereisten verbonden aan steuntoekenning in het kader van het VIS-Besluit. De aanvragers hebben de plicht om de projectresultaten op grote schaal te verspreiden.

Naargelang de aard van de activiteiten (kenniscreatie/-verwerving, kennisverspreiding en sensibiliseren, informeren en toepassen van kennis bij bedrijven) dienen de uitvoerders over de juiste competentie/expertise te beschikken.

Onderaanneming

De aanvrager(s) kunnen beroep doen op onderaannemers⁵ om specifieke expertise en competentie in te brengen in het project (specifieke diensten, analyses/testen, softwareontwikkeling, IE- en marktonderzoek, enz.).

Individuele bedrijven (inclusief consultants) kunnen enkel via onderaanneming, als leverancier van specifieke (commercieel beschikbare) diensten, deelnemen aan VIS-trajecten. Ook kenniscentra kunnen optreden als onderaannemer.

De aanvrager betaalt de marktprijs of vergoedt de volledige kosten vermeerderd met een redelijke marge. Het is in eerste instantie aan de aanbieder om te waken over correcte toepassing van de marktprijs voor de geleverde prestatie.

Vermits VIS-trajecten oplossingen beogen die niet zonder meer beschikbaar zijn op de markt (innovatief karakter), zijn trajecten die quasi volledig via onderaanneming zouden (kunnen) uitbesteed worden, niet steunbaar.

Wanneer beroep gedaan wordt op onderaannemers, dient men na te gaan of men al dan niet de regels van openbare aanbesteding moet volgen (zie toelichtingsdocument op www.iwt.be). Voor elke onderaanneming vanaf 8.500 EUR dient een offerte ingesloten te worden bij de bijlagen van de aanvraag.

Niet-Vlaamse partner(s)

Indien dit bijdraagt tot de efficiëntie en snelheid van een VIS-traject kunnen niet-Vlaamse onderzoeksinstituten ingeschakeld worden als uitvoerder. De relevantie hiervan dient aangetoond te worden. Niet-Vlaamse onderzoeksinstituten worden op dezelfde manier behandeld als Vlaamse kennisinstellingen.

2.2. Activiteiten

De activiteiten met betrekking tot de invulling van de VIS-trajecten zijn van uiteenlopende aard naargelang de concrete probleemstelling van het project. Kenmerkend voor VIS-trajecten is een geïntegreerde aanpak, waarbij alle activiteiten die kunnen gesteund worden onder het VIS-besluit,

⁵ Inkopen van op de markt beschikbare diensten tegen vergoeding. Ook kenniscentra kunnen optreden als onderaannemer.

gaande van kennisverwerving tot kennisgebruik in aanmerking komen, zolang deze activiteiten bijdragen aan de doelstelling van het project.

Het verwerven van kennis dient steeds in functie te staan van het concreet toepassen van die kennis bij de doelgroepbedrijven. In functie van de specifieke noden kan de kennis/technologie zelf ontwikkeld worden of kan elders ontwikkelde kennis/technologie aangewend worden. De activiteiten kunnen, in functie van de concrete behoeften, modulair samengesteld worden. Activiteiten zoals informatieverspreiding, sensibilisering, kennisopbouw, kennistransfer, vertaal- en demonstratieonderzoek, kennisverspreiding, (leer)platform- en netwerkvorming en het aanzetten tot concrete innovaties/veranderingen bij de doelgroepbedrijven kunnen aan bod komen, en kunnen afhankelijk van de noden parallel of lineair uitgevoerd worden. Er dient over gewaakt te worden dat er voldoende onderlinge samenhang bestaat tussen de activiteiten.

VIS-trajecten beogen concrete innovaties/veranderingen bij een zo ruim mogelijke groep van bedrijven. Valorisatie houdt in dat de (ontwikkelde) kennis preferentieel reeds tijdens het traject effectief gebruikt wordt door de bedrijven en/of organisaties uit de doelgroep. De projectaanvraag moet een duidelijke omschrijving van de voorziene activiteiten bevatten. Er moet daarbij focus zijn op die activiteiten die het meest kans bieden op concrete innovaties/veranderingen bij de ruime doelgroep. In dit verband is het bijvoorbeeld mogelijk om bedrijven een beperkt aantal dagen te begeleiden bij de voorbereiding op of bij het opzetten van concrete innovaties/toepassingen. De belangrijkste vorm van kennisborging bij een VIS-traject is de toepassing van die kennis bij de doelgroep binnen de projectduur. Het is mogelijk dat bepaalde kennis 'spill-overs' heeft na het traject. Indien er hiervoor nog activiteiten gepland zijn, kan men deze mee beschrijven in de projectaanvraag.

2.3. Interactie met de doelgroep

Een programma waarbij de basiskennissen zoals vraaggedreven, collectief en innovatief karakter, en focus op concrete innovaties/toepassingen en veranderingen bij de doelgroep centraal staan, vereist een goede interactie met de doelgroepbedrijven. Het is belangrijk dat de doelgroep actief betrokken wordt bij de voorbereiding van nieuwe projectvoorstellen, bij de aansturing en uitvoering van het project, en bij de kennisdoorstroming en valorisatie van de projectresultaten.

De betrokkenheid van de effectieve doelgroep is een maat voor het commitment van de bedrijven en is essentieel voor het welslagen van een VIS-traject. Binnen de VIS-trajecten is een specifieke taak voor de doelgroepbedrijven weggelegd om de tussentijdse resultaten en de 'implementatiegerichtheid en relevantie' van de activiteiten actief op te volgen en waar nodig (bij) te sturen. De betrokkenheid van de doelgroepbedrijven maakt deel uit van de evaluatie van een projectaanvraag. De aanvragers dienen aan te geven op welke manier de bedrijven uit de doelgroep betrokken werden bij de voorbereiding en de opmaak van een projectaanvraag. Daarnaast dient aangegeven te worden op welke manier er met deze bedrijven geïnterageerd zal worden tijdens de uitvoering van het project (organisatie en frequentie van interactiemomenten, rol van de bedrijven, afspraken met de bedrijven, enz.).

Het betrekken van bedrijven gebeurt o.a. via de oprichting van een functionele gebruikersgroep (of een evenwaardig alternatief), die bestaat uit een representatieve vertegenwoordiging van de doelgroep en die op regelmatige tijdstippen samenkomt. De gebruikersgroep wordt voorgezeten door een vertegenwoordiger van de doelgroep. De gebruikersgroep bewaakt de realisatie van de projectdoelstellingen, in het bijzonder het genereren van zichtbare veranderingen bij de doelgroep. Zij fungeert ook als klankbord voor (bijkomende) mogelijkheden van economische en eventueel ook maatschappelijke implementatie van de projectresultaten. De interactie met de doelgroep in het kader van VIS-trajecten overstijgt de werking van bestaande technische comités of werkgroepen en de frequentie ervan dient aangepast te zijn aan de opzet van het project en de projectdoelstellingen. Het IWT wordt hierbij als waarnemer uitgenodigd. Belangrijke afspraken met de doelgroepbedrijven worden geregeld in een door alle betrokkenen ondertekend document. Het IWT stelt hiervoor een

template (reglement van orde) ter beschikking. De eerste vergadering met de leden van de gebruikersgroep dient plaats te vinden binnen de 6 maanden na de startdatum van het project.

2.4. Ruimere meerwaarde

Projecten die inspelen op concrete maatschappelijke noden en/of beleidsprioriteiten (duurzame ontwikkeling, vergrijzing, gezondheid, enz.) worden aangemoedigd en kunnen een differentiële score bekomen. De globale maatschappelijke impact is gedefinieerd en gemotiveerd. De wijze waarop deze maatschappelijke impact kan aangetoond worden, moet gefundeerd en goed omschreven zijn. Voor projecten die een duidelijke meerwaarde creëren ten aanzien van 'Duurzame Ontwikkeling (DO)' wordt verwezen naar de DO-regeling⁶.

VIS-trajecten onderscheiden zich duidelijk van commerciële dienstverlening.

2.5. Duur, omvang, begroting en subsidie

Projectduur

VIS-trajecten kunnen een looptijd hebben van minimaal 2 tot maximaal 6 jaar, met een typische duur van 4 jaar. Om de 2 jaar is er een tussentijdse evaluatie. Voor projecten met een duur langer dan 4 jaar worden voor de tussentijdse evaluatie na 4 jaar externe deskundigen ingeschakeld.

VIS-trajecten kunnen niet verlengd worden⁷. Projecten tot 4 jaar kunnen een uitbreiding (van max. 2 jaar) van het project aanvragen, mits verruiming van de doelstellingen (en de KPI's) en op voorwaarde dat reeds duidelijke resultaten voorgelegd kunnen worden. Aanvragen tot uitbreiding worden in competitie met nieuwe projectvoorstellen geëvalueerd.

In het kader van een VIS-traject is een maximale bezetting van 8 VTE's mogelijk, deze omvang is echter geen streefdoel. Ook kleine VIS-trajecten kunnen aan bod komen, bv. wanneer het om een 'niche' doelgroep gaat. De omvang en projectduur van de projecten dient in verhouding te staan met de na te streven doelstellingen, de grootte van de te bereiken doelgroep en de economische impact die bij deze doelgroep vooropgesteld wordt. Bij samenwerking tussen verschillende partners, moet er op toegezien worden dat de ingezette middelen niet te veel versnipperen.

Projectbegroting

De projectbegroting dient uit te gaan van een maximale kostenefficiëntie in verhouding tot de resultaatsobjectieven en de beoogde effecten. Een projectbegroting wordt per projectjaar en per partner opgesteld.

De projectbegroting is gebaseerd op de reële kost en wordt opgemaakt volgens de principes van het IWT-kostenmodel⁸. Er is een Excel-template beschikbaar om de begroting op te maken. Het gebruik ervan is verplicht. Specifiek voor VIS-trajecten zijn de volgende aandachtspunten van belang:

- **Overige kosten:** de kostenmodel template vermeldt dat een motivatie dient gegeven te worden voor de rubriek directe overige kosten. Het niveau van detail dat gevraagd wordt voor VIS-trajecten beperkt zich tot een oplistings van de grote categorieën en hun gerelateerde kost (bv. communicatiekosten, IT-kosten, reiskosten, onderaannemingen, enz.). Het aandeel

⁶ www.iwt.be/subsidies/extrasteun/do

⁷ Onvoorziene omstandigheden (latere opstart van een projectdeel, vertragingen als gevolg van externe factoren, personeelwissels, afwezigheden e.d.) dienen opgevangen te worden binnen het projectconsortium tijdens de vastgelegde projectduur. Wanneer er in de eindfase van een project, sprake is van overmacht, en men heeft de voor het project voorziene mensmaanden nog niet kunnen inzetten, dan kan men mits motivatie een beperkte verlenging van het project aanvragen.

⁸ www.iwt.be/subsidies/documenten/kostenmodel-pdf

onderaanneming (< 8.500 EUR) in de overige directe kosten dient duidelijk gespecificeerd te worden. Vanaf 8.500 EUR moet een **onderaanneming** afgezonderd worden uit de overige kosten en toegelicht worden.

- **Grote kosten:** In uitzonderlijke gevallen kan voor VIS-trajecten toegestaan worden dat een bijzondere grote kost uit de overige kosten gelicht wordt en ondergebracht wordt in een aparte rubriek. Deze grote kost moet reëel zijn en mag op geen enkele andere manier verwerkt kunnen worden. Indien een grote kost ondergebracht wordt in een aparte rubriek, moet deze grote kost bij de projectaanvraag toegelicht (waaruit bestaat deze grote kost) en grondig onderbouwd worden (via een audit, offertes, ...). Daarnaast dient men aan te tonen dat de maximale overige kosten niet volstaan en dient men een gedetailleerde raming van alle overige directe kosten (niet de indirecte kost) op te maken.

Organisaties die niet (100%) BTW-plichtig zijn, kunnen het gedeelte van de niet-recupereerbare BTW mee opnemen in hun projectbegroting. Voor alle activiteiten die de aanvragers niet zelf uitvoeren, dienen de prestaties gefactureerd te worden.

Gescheiden interne boekhouding voor VIS en onderzoeksorganisaties.

De Vlaamse Innovatie Samenwerkingsverbanden verbinden zich ertoe de kosten en financiering van de door hen eventuele uitgeoefende economische activiteiten duidelijk te onderscheiden van de binnen dit VIS-besluit gesteunde projectactiviteiten.

Subsidie en cofinanciering

De subsidie voor VIS-trajecten bedraagt 80% van de aanvaardbare begroting van het project. De subsidie wordt toegekend aan het VIS als onrechtstreekse steun aan doelgroepbedrijven onder de de-minimis verordening⁹ van de Europese Commissie¹⁰.

De cofinanciering van het traject is de verantwoordelijkheid van het aanvragend Vlaams Innovatie Samenwerkingsverband. Het niet-gesubsidieerde gedeelte van de projectbegroting (20%) dient gefinancierd te worden met bijdragen uit de doelgroep. Hiertoe kunnen de leden van het VIS of van de gebruikersgroep een individuele bijdrage leveren, volgens zelf te bepalen modaliteiten. Eventuele onkosten voor geleverde goederen en diensten dienen opgenomen in de projectbegroting (onderwerkingskosten). Wanneer deze kosten verrekend worden in de cofinanciering dienen deze, ofwel door middel van facturatie (incl. BTW), ofwel - wanneer de organisatie niet BTW-plichtig is - door middel van een credit/debetnota, terug te vinden zijn in de boekhouding van zowel de uitvoerder als het bedrijf dat de goederen/diensten aanlevert.

De invulling van de cofinanciering wordt bij de financiële verslaggeving door het IWT gecontroleerd. Bij het niet bereiken van de vereiste cofinanciering zal het IWT de subsidie voor het betrokken traject pro rata met de effectief ingebrachte en bewezen cofinanciering herzien.

De wijze waarop het VIS de 20% cofinanciering zal vervullen, maakt deel uit van de evaluatie van de projectaanvraag. Er dient een sluitend plan te worden opgesteld. Rechtstreekse bijdragen van doelgroepbedrijven zijn een positief signaal voor hun betrokkenheid.

Wanneer voor de uitvoering van een project samengewerkt wordt tussen twee (of meer) aanvragende VIS-organisaties (een federatie, een collectief centrum, een lichte structuur, ...) dienen er bij aanvraag duidelijke afspraken te zijn omtrent de cofinanciering en dienen deze afspraken nadien in een samenwerkingsovereenkomst geformaliseerd te worden. Bij samenwerking tussen een samenwerkingsverband en een onderzoeksinstelling, neemt het aanvragend VIS de volledige

⁹ Zie website: Toelichtingsdocument - de-minimisregel

¹⁰ Verordening (EG) nr 1998/2006 van de Europese Commissie van 15 december 2006 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het verdrag op de-minimissteun (PB2006, L379/5).

financiering van de uitvoerder/onderzoekspartner voor haar rekening. Er dienen duidelijke afspraken te zijn omtrent de volledige financiering van de kosten van de onderzoekspartners voor de uitvoering van het project en deze afspraken dienen in een samenwerkingsovereenkomst geformaliseerd te worden.

2.6. Gebruik van de projectresultaten

Wettelijke verplichtingen en kennisverspreiding

De begunstigden van VIS-trajecten hebben de wettelijke verplichting de projectresultaten op grote schaal te verspreiden onder de doelgroepbedrijven. Zij mogen hierin niet gehinderd worden door afspraken met de uitvoerende organisaties. Men is tevens verplicht de beschikbare kennis ter beschikking te stellen van eventuele andere geïnteresseerde Vlaamse en Europese bedrijven/organisaties. De aanvragers dienen de aanpak van kennisverspreiding te beschrijven in de projectaanvraag, evenals de eventueel gemaakte afspraken hierrond met de (mede) uitvoerders. Deze worden opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst.

Daarnaast dient de aanvrager bij de start van het project een publieke samenvatting van het project beschikbaar te stellen op het innovatienetwerk (www.innovatienetwerk.be) en dient deze samenvatting op het einde van het project up-to-date gemaakt te worden.

Eigendomsrechten

VIS-trajecten zijn gericht op kennisverwerving en -gebruik ten behoeve van een ruime collectiviteit van bedrijven. Het gaat hier meestal om relatief generische kennis. Als zodanig wordt er niet gestreefd naar intellectuele eigendomsrechten.

De aanvrager beschikt principieel over de projectresultaten om deze vervolgens te verspreiden naar een zo ruim mogelijke groep van bedrijven. Aangezien er bij VIS-trajecten meestal sprake is van een inhoudelijke samenwerking met een onderzoeksorganisatie, waarbinnen kennis gegenereerd wordt die niet vatbaar is voor IPR bescherming, kunnen de aanvragers en de onderzoeksorganisatie afspreken om de gegenereerde kennis te delen. In het uitzonderlijke geval dat in een VIS-traject intellectuele eigendomsrechten zouden worden opgebouwd en deze projectresultaten voortkomen uit onderzoeksactiviteiten uitgevoerd door de onderzoeksorganisatie is een participatie in de eigendomsrechten op deze projectresultaten door de onderzoeksorganisatie mogelijk. In de regel liggen de eigendomsrechten op de projectresultaten bij de aanvrager met een billijke vergoeding naar de onderzoeksorganisatie bij exploitatie van de projectresultaten. Andere participatieregimes zijn mogelijk.

Het is essentieel dat de aanvrager over de nodige vrijheid beschikt om de geplande valorisatie uit te voeren én dat elke valorisatie van de projectresultaten uit een VIS-traject beantwoordt aan de collectiviteitsvereisten verbonden aan steun toegekend op basis van het VIS-besluit. Activiteiten en projectresultaten uit een VIS-traject zijn gericht naar een zo breed mogelijke groep van bedrijven. Dit betekent dus ook dat de toekenning van eventuele gebruiksrechten op de projectresultaten aan (doelgroep)bedrijven enkel kan aan gelijke (toegankelijke) voorwaarden. Dit geldt ook indien de valorisatie van de projectresultaten uit een VIS-traject afspraken vereist rond het gebruik van achtergrondkennis.

Indien naast de aanvrager één van de andere uitvoerders wenst te valoriseren, dan dient dit te gebeuren met de uitdrukkelijke toestemming van de aanvrager en met naleving van de vereisten voorgeschreven voor steun toegekend op basis van het VIS-besluit. De samenwerkingspartners dienen de basisafspraken hierover bij indiening van de projectaanvraag bij IWT kenbaar te maken. Meer info is terug te vinden op www.iwt.be/faq en in het toelichtingsdocument beleidslijn: ‘Gebruik van resultaten van IWT-gesteunde projecten’. Meer achtergrondinformatie betreffende de juridische aspecten van samenwerking met een onderzoeksorganisatie is te vinden in ‘Ons Patent Boekje’, hoofdstuk 5 en de bijhorende bijlagen¹¹.

¹¹ www.iwt.be/publicatie/ons-patent-boekje

Tussen de verschillende leden van het consortium dienen tevens goede afspraken gemaakt te worden rond het gebruik van achtergrondkennis, in het bijzonder voor de valorisatie door het VIS. Er dient onderzocht te worden of er eventuele belemmeringen zijn naar het gebruik van die kennis. Te complexe regelingen worden als een risicofactor voor het project beschouwd.

3. ALGEMENE ASPECTEN VAN DE PROJECTAANVRAAG

3.1. Voorbespreking en infosessie

Na de lancering van de oproep worden door het IWT infosessies georganiseerd. De data hiervan zijn opgenomen in het oproepdocument. Op de infosessies wordt belangrijke informatie gegeven over de programmakenmerken, de evaluatieprocedure en -criteria, alsook nuttige tips voor de indiening van een aanvraag. Aansluitend op de infosessies, wordt de mogelijkheid geboden om een (korte) voorbespreking met een IWT-adviseur aan te vragen.

Voor nieuwe aanvragers wordt ten eerste aanbevolen een (uitgebreide) voorbespreking aan te vragen bij IWT vooraleer een aanvraag op te stellen. Tijdens een voorbespreking wordt advies gegeven over o.a. het opstellen van de aanvraag, de aanvaardbare kosten, de ontvankelijkheids- en selectiecriteria, de mogelijke samenwerking met derden, enz. Aanvragen tot voorbespreking richt u via mail aan vis-trajecten@iwt.be met een samenvatting van het projectvoorstel en de eventuele vragen.

Op de website is een FAQ voorzien waar aanvragers vragen/antwoorden over de VIS-trajecten kunnen raadplegen.

3.2. Indienen aanvraag

De projectaanvragen worden ingediend op basis van de door IWT aangeboden aanvraagdocumenten. Op de IWT-website (www.iwt.be/subsidies/vis-trajecten/documenten) staat een editeerbare word-aanvraagtemplate. Het gebruik van de aanvraagtemplate op zich is niet verplicht, het respecteren van de structuur (te leveren info en de volgorde van de hoofdstukken) wel. De aanvraag wordt in het Nederlands opgesteld. Voor de opmaak van de projectbegroting dient de template van het kostenmodel (excel-bestand) gebruikt te worden.

De aanvraag is samengesteld uit 4 delen:

- ✓ de projectidentificatie (met invulmogelijkheden)
- ✓ de projectbeschrijving
- ✓ de projectbegroting
- ✓ bijlagen

Jaarlijks is er een oproepdocument met een beschrijving van de specifieke modaliteiten voor de indiening van een projectaanvraag en de exacte data.

3.3. Ontvangst

Na de indiening gaat het IWT na of de projectaanvragen formeel ontvankelijk zijn aan de hand van de volgende criteria:

- ✓ indiening ten laatste op de sluitingsdatum van de oproep;
- ✓ de hoofdaanvrager is een VIS of kan indienen binnen VIS;
- ✓ de aanvraagtemplate is ingevuld (inclusief het excel-bestand met de projectbegroting) en de nodige verklaringen, waarvan melding in de aanvraagtemplate, zijn ondertekend;
- ✓ de regels zoals geformuleerd in de toelichting bij de aanvraag zijn gerespecteerd, in het bijzonder inzake de taal en de omvang van de aanvraag.

De hoofdaanvrager ontvangt een bericht (e-mail) van de goede ontvangst van zijn aanvraag. De projecten die niet-ontvankelijk worden bevonden, nemen niet deel aan de verdere evaluatie- en

selectieprocedure en krijgen hiervan een aparte melding. De ontvankelijkheidscriteria blijven gelden tijdens de ganse behandelingsprocedure. Het IWT kan contact opnemen met de aanvrager(s) tijdens de ontvankelijkheidsanalyse ter vervollediging van de aanvraag.

3.4. Evaluatieprocedure

Na de ontvankelijkheid van de projectaanvraag volgt een interactie met een IWT-adviseur die het project behandelt. Na afloop van dit gesprek wordt de mogelijkheid geboden om verduidelijkingen in een annex op te nemen binnen een periode van 5 werkdagen. Deze annex (maximum 5 pagina's) wordt elektronisch bezorgd aan het IWT. Indien deze informatie niet tijdig geleverd wordt, wordt de aanvraag geëvalueerd op basis van de beschikbare elementen in de projectaanvraag.

De aanvragen worden beoordeeld door het IWT met advies van externe deskundigen. De deskundigen geven een advies op basis van de evaluatiecriteria, tijdens een mondeling college, zonder interactie met de aanvragers. Bij de samenstelling van de colleges van deskundigen, zal het IWT instaan voor een optimale samenstelling en er rekening mee houden dat belangenvermenging vermeden wordt. Daarnaast kunnen ook leden van de gebruikersgroep of andere doelgroepbedrijven bevraagd worden.

Op basis van de beschikbare informatie en het advies van de externe deskundigen, wordt door de raad van bestuur van het IWT een beslissing genomen over de omvang en de aard van de subsidie, alsmede over de bijzondere voorwaarden en modaliteiten ervan.

Onafhankelijk van de evaluatieprocedure kan de raad van bestuur van het IWT een negatieve beslissing nemen of aanvullende voorwaarden stellen op basis van onvoldoende financiële draagkracht van de aanvrager of eventuele partners, het niet voldoen aan overige verplichtingen of vergunningen vanwege de overheid of niet-correct gedrag naar aanleiding van vorige aanvragen (inzake informatieverstrekking, inhoudelijke en financiële verplichtingen of verslaggeving).

Bij de selectie kan de raad van bestuur van het IWT rekening houden met de complementariteit van de projecten onderling en met een voldoende spreiding over sectoren en technologiedomeinen heen, om een voldoende diversiteit te bewerkstelligen in de gesteunde portfolio.

3.5. Evaluatiecriteria

VIS-trajecten worden beoordeeld op 2 dimensies: de impact van het project en de kwaliteit van de projectuitvoering. De impact wordt beoordeeld aan de hand van 5 criteria. Per criterium wordt een waardering 'zeer goed', 'goed/neutral', 'eerder zwak' en 'kritisch' gegeven. De kwaliteit wordt beoordeeld aan de hand van 2 criteria. Als een projectaanvraag op één van deze kwaliteitscriteria niet aan de minimum kwaliteitseisen voldoet, wordt het project niet gesubsidieerd.

Bij de beoordeling van de '**impact van het project**' wordt met volgende criteria rekening gehouden:

Projectdoelstellingen en fit in het programma

Een goed project geeft duidelijk aan wat men wil bereiken, voor wie het uitgevoerd wordt en wat de reden is voor dit project. Een goed traject is gefocust, coherent, goed afgelijnd en brengt een zichtbare verandering teweeg bij de doelgroep die grotendeels wordt afgerond binnen de projectduur. Het project gaat uit van een concrete en relevante probleemstelling bij de doelgroep. De doelgroep is gespecificeerd en er kan aangetoond worden dat er draagvlak is bij de doelgroep. De projectdoelstellingen zijn voldoende ambitieus maar haalbaar, duidelijk en opvolgbaar en vertaald in een beperkte set van relevante 'KPI's met bijhorende streefcijfers. De doelstellingen zijn voldoende concreet, zodat op het einde van het project kan beoordeeld worden of/en in welke mate de doelstellingen werden behaald.

Een sectoroverschrijdend project, een project dat leidt tot een belangrijke transitie met spillovers buiten de doelgroep of een project dat gericht is naar bedrijven uit de ganse innovatieketen (en ook innovatievolgers bereikt), kan hoger gewaardeerd worden.

Een aanvraag die onvoldoende gedragen wordt door de doelgroep of waarbij de doelstelling onvoldoende duidelijk is of dat niet aansluit bij de probleemstelling, is niet steunbaar. VIS-trajecten die overwegend gericht zijn op basisonderzoek of op innovatiestimulering/dienstverlening komen niet in aanmerking voor steun.

Focus op vernieuwing bij de doelgroep

Een goed traject is gericht op de realisatie van concrete innovaties bij de bedrijven. De beoogde innovatiestap is vernieuwend voor de doelgroep en wordt op maat van de mogelijkheden van de doelgroep aangeboden (absorptiecapaciteit). Er wordt een duidelijke kennis- of competentieverhoging verwacht bij de doelgroepbedrijven. Het traject dient vooruit te lopen op wat momenteel op de markt beschikbaar is (of zal komen) en leidt eventueel tot doorbraakmogelijkheden voor de doelgroepbedrijven.

Me-too projecten (kopiëren zonder toegevoegde waarde van wat reeds bestaat bij anderen), (te onderzoeksgerichte) projecten waarbij de impact bij bedrijven binnen de termijn van het project niet duidelijk is of projecten die geen/minimale bijdrage leveren tot het kennisniveau van de doelgroep zijn niet steunbaar.

Collectief bereik

Een goed project is gericht naar een voldoende ruime doelgroep van bedrijven (significant aandeel van de totale groep) die rechtstreeks baat heeft bij het project en er is een goede verhouding tussen de omvang van het project en deze doelgroep. De doelgroep bestaat uit vooral niet onderzoeksintensieve bedrijven (en in het bijzonder uit de kmo's binnen deze groep). De doelgroepbedrijven worden actief betrokken bij de projectaanvraag, wat zich vertaalt in een gebruikersgroep die representatief is voor de doelgroep (en de waardeketen) en die voorziet in een vlotte interactie met de leden (functionele gebruikersgroep).

Projecten die gericht zijn op de individuele noden van één of een beperkt aantal bedrijven (= een O&O- of coöperatief project) of op een collectief van bedrijven uit de primaire sector (= een LA-traject) komen niet in aanmerking voor steun.

Economische impact

Een goed project versnelt het globale innovatieproces en zal de competitiviteit van de doelgroepbedrijven verhogen. De globale economische impact van het project is belangrijk (voor Vlaanderen) en situeert zich minimaal op het niveau van behoud van de bedrijfsactiviteiten, tewerkstelling of investeringen. Projecten die groei kunnen realiseren kunnen een hogere waardering krijgen.

Projecten waarbij de economische meerwaarde onduidelijk/onbestaand is of waarbij er significante belemmeringen verwacht worden bij implementatie van de resultaten (bv. IP, wetgeving, te hoge investeringen voor de bedrijven, onzekere marktomgeving,...) zijn niet steunbaar.

Ruimere meerwaarde van het project

Een goed project is complementair met andere projecten die gesubsidieerd worden in Vlaanderen en additioneel aan de markt. Er zijn geen bijzondere aandachtspunten op milieu of maatschappelijk vlak. Het past binnen de beleidsprioriteiten.

Een zeer goed project levert een duidelijke en gemotiveerde meerwaarde op het vlak van duurzame ontwikkeling of andere maatschappelijke uitdagingen of beleidsprioriteiten. Ook wanneer er duidelijke synergieën zijn met al lopende project(en) die de globale impact positief beïnvloeden, kan een traject een pluspunt krijgen.

Projecten die niet additioneel aan de markt zijn of grote overlap met andere publiek gefinancierde activiteiten vertonen, zijn niet steunbaar.

Bij de beoordeling van de ‘**kwaliteit van de projectuitvoering**’ wordt met volgende criteria rekening gehouden:

Aanpak en uitvoering

De globale aanpak van een goed project is duidelijk/haalbaar en geschikt om de collectieve doelstellingen van het project te realiseren. De voorgestelde activiteiten zijn in lijn met de noden van de doelgroep en goed gemotiveerd. De voorziene duurtijd van het project is adequaat en in verhouding met de geplande activiteiten. Er is een belangrijke rol voorzien voor de doelgroepbedrijven zowel tijdens de uitvoering van het project als na afloop.

Er wordt een correcte aanpak voorgesteld voor ruime verspreiding van de kennis en er ligt een concreet valorisatieplan voor. Het project voorziet voldoende ruimte voor opvolging en geeft aan hoe men, bij het niet behalen van bepaalde mijlpalen, het project zal bijsturen.

Expertise en middelen

De aanvragers zijn representatief voor de doelgroep en de uitvoerders beschikken over de vereiste expertise, middelen en infrastructuur om het project goed uit te voeren. Indien van toepassing wordt nagegaan of voorafgaande projecten relevante kennis hebben opgeleverd die ruim werd verspreid, met goede vooruitzichten op concrete toepassingen bij doelgroepbedrijven (track-record). Wanneer het consortium bestaat uit verschillende leden moet de relevantie/noodzaak van de samenwerking duidelijk zijn. De gevraagde personeelsinzet en begroting zijn in lijn met het projectplan en de beoogde doelstellingen/resultaten (value for money). Er wordt een sluitend cofinancieringsplan voorgelegd.

Aanvullende en complementariteitscriteria

Wanneer er, gegeven de budgettaire ruimte, een prioriteitskeuze dient gemaakt te worden tussen gelijkwaardige initiatieven, zal het domeinoverschrijdend karakter van het project en/of een positieve bijdrage van het project tot de werking van het netwerk van innovatie-actoren (VIN) in rekening gebracht worden.

3.6. Na de beslissing

De projectfiche met de besluitvorming wordt aan de aanvrager overgemaakt bij bekendmaking van de beslissing. Er wordt standaard een nabespreking aangeboden, die zeker bij een negatieve beslissing sterk aangeraden wordt.

In het geval van een positieve beslissing wordt een overeenkomst opgemaakt tussen het IWT en de projectaanvragers (zie hoofdstuk 4: Uitvoering en Opvolging).

In het geval van een negatieve beslissing kan een verzoek tot herziening van de beslissing bij het IWT ingediend worden. De vraag tot herziening moet gebaseerd zijn op duidelijke en verifieerbare argumenten, zoals bijvoorbeeld concrete elementen die volgens de aanvragers niet correct werden geapprecieerd.

Bij ontevredenheid over de manier van behandeling door het IWT kan daarover steeds schriftelijk, mondeling of elektronisch klacht ingediend worden. Klachten worden binnen de 45 dagen na ontvangst behandeld.

3.7. Geheimhouding

Alle personeelsleden van het IWT, externe deskundigen en leden van de raad van bestuur zijn er toe gebonden alle informatie vertrouwelijk te behandelen en geen gegevens aan derden mee te delen of aan te wenden ten voordele van zichzelf.

4. UITVOERING EN OPVOLGING

Alle nuttige informatie betreffende de uitvoering en de opvolging van een VIS-traject is terug te vinden in het toelichtingsdocument ‘uitvoering en opvolging’ op de IWT-website. Deze info is ook nuttig bij de voorbereiding van een projectaanvraag. Hierna worden de belangrijkste principes kort overlopen.

4.1. Overeenkomst(en)

In het geval van een positieve beslissing wordt een overeenkomst opgemaakt tussen het IWT en de aanvragers (begunstigden). De IWT-overeenkomst bestaat uit de volgende delen:

1. de **algemene voorwaarden**, consulteerbaar op de IWT-website: www.iwt.be/subsidies/documenten/algemene-iwt-voorwaarden-pdf
2. de **projectspecifieke voorwaarden**, dit deel wordt opgestuurd naar de personen die de contractuele verbintenis aangaan voor de respectievelijke aanvragers.

De leverbaarheden en succesindicatoren met bijhorende streefcijfers zullen in de projectspecifieke voorwaarden vastgelegd worden. Het is de bedoeling om op die manier het verloop/succes van de projectuitvoering te kunnen monitoren, met name op vlak van de concrete innovaties/veranderingen die men wil realiseren bij een voldoende ruime groep van bedrijven.

Indien er meerdere partijen zijn, stellen zij onderling een samenwerkingsovereenkomst op die de praktische samenwerking regelt, evenals de afspraken inzake de eigendom en valorisatie van de projectresultaten (zie ook bijlage 6.2). De samenwerkingsovereenkomst dient ter goedkeuring voorgelegd te worden aan het IWT. Er kunnen hierbij verschillende vormen van samenwerking/interactie geïdentificeerd worden:

- een VIS (ad hoc consortium van bedrijven);
- samenwerking tussen verschillende aanvragers die samen de begunstigden vormen of tussen aanvragers (begunstigden) en uitvoerders (kennisaanbieders).

De uitbetaling van de subsidie gebeurt in gelijke voorschotten, in principe jaarlijks voorafgaand aan de periode waarop deze betaling betrekking heeft. De voorschotten worden uitbetaald na vervulling van de noodzakelijke voorwaarden, zoals voorzien in de IWT-overeenkomst.

4.2. Projectopvolging en monitoring

Projectopvolging

De opvolging van de VIS-trajecten heeft als doel om het projectverloop te monitoren en om de resultaten van het project zichtbaar te maken. Dit gebeurt aan de hand van een elektronische rapporteringstool.

Om de zes maanden dient over de projectstatus gerapporteerd te worden (projectbarometer). Dit laat toe om na te gaan of het project verloopt zoals gepland. Jaarlijks wordt dit aangevuld met een prestatietabel en de status van leverbaarheden en KPI's. Een belangrijk element van de voortgangsverslaggeving is de rapportering over de interactie met de doelgroepbedrijven. Er wordt ook een korte toelichting gevraagd over de uitgevoerde cases met bedrijven. Van elke vergadering van de gebruikersgroep wordt een verslag opgemaakt en de aanwezige leden worden via een elektronische tool door IWT bevraagd over de interacties, het projectverloop en mogelijke resultaten.

Voor projecten die langer duren dan 2 jaar, wordt na 2 jaar (en eventueel na 4 jaar) een meer uitgebreid tussentijds verslag geleverd met een beknopte zelfevaluatie en een werkplan voor de volgende 2 jaar. Dit vormt de basis voor de tussentijdse evaluatie, waarbij beslist wordt over het al dan niet verderzetten van het project en over eventuele (budget)bijsturingen. Als omstreeks dit tijdstip een belangrijke mijlpaal (go/no-go) is gepland, kan daarmee rekening worden gehouden.

Voor trajecten met een duur langer dan 4 jaar, worden bij de tussentijdse evaluatie na 4 jaar externe deskundigen betrokken. VIS-trajecten kunnen niet verlengd worden. Trajecten tot 4 jaar kunnen op basis van additionele opportuniteiten en mits verruiming van de doelstellingen uitzonderlijk uitgebreid worden met maximum 2 jaar. Aanvragen voor een uitbreiding zullen in competitie met nieuwe aanvragen geëvalueerd worden.

Na afloop van het project bepaalt het IWT op basis van het eindverslag en het financieel verslag, de totale aanvaarde subsidie. Eén jaar na afloop van het project kan nog een valorisatiefiche opgevraagd worden.

Monitoring

Voor beleidsevaluaties zijn gegevens nodig over het effectief bereik van het project, de geleverde diensten en de bekomen resultaten in het kader van activiteiten van kennisverspreiding en -toepassing. Het is aangewezen hiermee rekening te houden bij de opmaak van een projectvoorstel. Voor zover ze niet in het eigen projectvoorstel zijn opgenomen (als indicatoren met streefcijfers), zullen deze gegevens bijkomend moeten geleverd worden bij de verslaggeving¹².

¹² Zie website: 'Documenten uitvoering en opvolging' (www.iwt.be/subsidies/vis-trajecten/documenten)

5. INTERNATIONALE SAMENWERKING

ERA-NET projecten

Het IWT is als partner ook actief in verschillende ERA-NET projecten. De meer onderzoeksgedreven en kennisverruimende projecten, waar nog geen resultaten bij de doelgroep op korte termijn mogelijk zijn, kunnen hierin aan bod komen.

In dit kader is vooral CORNET van belang. CORNET situeert zich op het vlak van de bevordering van internationale netwerking en samenwerking rond collectief onderzoek.

Binnen CORNET worden geregeld oproepen voor transnationale onderzoeksvoorstellen geopend en deze oproepen worden gepubliceerd op de website www.cornet-era.net. Vlaamse partners kunnen met onderzoeksgedreven en kennisverruimende projecten aan deze ERA-NET oproepen deelnemen. Om deel te nemen aan deze oproep zijn minstens 2 partners uit de deelnemende landen vereist. Zowel internationale ERA-NET aanvraagformulieren als een Vlaamse bijlage, die de elementen bevat die noodzakelijk zijn voor het bepalen van het nut en de toegevoegde waarde voor Vlaanderen, dienen worden ingevuld. Aanvragen binnen CORNET doorlopen een andere evaluatieprocedure dan aanvragen binnen het VIS-programma, maar de kwaliteitsvereisten zijn vergelijkbaar.

Vlaamse partners in CORNET projecten worden gefinancierd volgens de modaliteiten van het VIS-programma. Alle informatie over ERA-NET CORNET is terug te vinden op de website www.cornet-era.net.

6. BIJLAGEN

6.1. Definities en begrippen

Kleine of middelgrote onderneming (kmo): een onderneming die voldoet aan de volgende voorwaarden:

- in de onderneming werken gemiddeld niet meer dan 250 personen voltijds (of equivalenten) tijdens het kalenderjaar dat voorafgaat aan dat waarin de tegemoetkoming wordt aangevraagd;
- de onderneming realiseert in het kalenderjaar dat voorafgaat aan dat waarin de tegemoetkoming wordt aangevraagd een omzet, exclusief BTW en accijnzen, van minder dan 50 miljoen EUR of een balanstotaal van minder dan 43 miljoen EUR;
- niet meer dan 25% van het kapitaal van de onderneming is rechtstreeks of onrechtstreeks in het bezit van één of meerdere ondernemingen die zelf niet aan de definitie van kleine of middelgrote onderneming voldoen, met uitzondering van publieke investeringsmaatschappijen, participatiemaatschappijen of, als er geen controle wordt uitgeoefend, institutionele beleggers.

Onderzoeksorganisatie¹³: entiteit die zich in hoofdzaak bezig houdt met onderzoek en het verspreiden van de resultaten van het onderzoek door middel van onderwijs, publicaties of technologieoverdracht; alle winst wordt opnieuw geïnvesteerd in die activiteiten, in de verspreiding ervan of in het onderwijs. Ondernemingen die invloed over een dergelijke organisatie kunnen uitoefenen (aandeelhouders of leden) genieten geen preferente toegang tot de onderzoekscapaciteit of tot de resultaten van het onderzoek.

Economische activiteiten van een onderzoeksorganisatie: contractonderzoek in opdracht van het bedrijfsleven, het verhuren van onderzoeksinfrastructuur en consultancy activiteiten.

¹³ Communautaire Kaderregeling inzake staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie (2006/C 323/01)

6.2. Samenwerking binnen het VIS-kader

Via het VIS-besluit¹⁴ kunnen sectororganisaties¹⁵ of (groepen van) bedrijven die geen of beperkte eigen onderzoekscapaciteit hebben, in het bijzonder kmo's, hun krachten bundelen om gezamenlijke innovatieprojecten op te zetten die dan uitgevoerd kunnen worden in samenwerking met kenniscentra.

In het kader van VIS-trajecten, kan zowel tussen verschillende VIS'en als tussen VIS'en en kenniscentra samengewerkt worden. Wanneer verschillende partijen in het kader van VIS-projecten samenwerken, is het nodig om afspraken te maken over de uitvoering van het gezamenlijk project en over de rechten en plichten van alle betrokken partijen. Deze afspraken worden vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

In wat volgt wordt aangegeven welke essentiële elementen in een samenwerkingsovereenkomst opgenomen dienen te worden. De samenwerkingsovereenkomst dient tevens te worden opgesteld in uitvoering van de IWT-subsidie-overeenkomst (algemene en projectspecifieke voorwaarden) en mag er op geen enkel moment mee in tegenstrijd zijn.

De samenwerkingsovereenkomst dient minimaal de volgende materies te regelen:

- aanduiding van de contractanten, uitvoerders en een projectcoördinator/leider, contactgegevens van de betrokken organisaties en projectidentificatie (IWT-nummer en titel van het project);
- het doel van de samenwerking: hiervoor kan verwezen worden naar het project dat uitgevoerd zal worden (verwijzing naar de projectaanvraag en aanvullingen en naar de IWT-overeenkomst);
- aanvang en duur van de overeenkomst;
- uit te voeren taken en opleveringen van het project, overleg en verslaggeving aan IWT, bevoegdheden (wie rapporteert, wie roept gebruikersgroep bijeen...);
- de betalingsmodaliteiten: wie ontvangt de subsidie, op welke manier wordt de subsidie doorgestort naar mede-aanvragers en uitvoerders;
- regeling van de cofinanciering¹⁶;
- behandeling van vertrouwelijke informatie (incl. achtergrondkennis);
- afspraken inzake publicaties en mededelingen;
- afspraken op het vlak van de intellectuele eigendom zoals o.m. eigendoms- en gebruiksrechten op zowel voor- als achtergrondkennis, wijze van bescherming, exploitatiestrategie;
- aansprakelijkheden en wijze van regeling van de onderlinge geschillen;
- er dient opgenomen te worden op welke manier de overeenkomst of de samenwerking kan worden beëindigd (eventueel met een opzegtermijn), of er sprake is van overdraagbaarheid bij de beëindiging van het contract.

De samenwerkingsovereenkomst dient door IWT goedgekeurd te worden.

¹⁴ Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot regeling van steun aan projecten van innovatiestimulering, technologisch advies en collectief onderzoek op verzoek van Vlaamse Innovatiesamenwerkingsverbanden (VIS).

¹⁵ Collectieve centra en organisaties hiervoor erkend door de Vlaamse Regering kunnen ook projecten indienen onder het VIS-besluit.

¹⁶ Het VIS is verplicht om de uitvoerder/onderzoekspartner volledig (100%) te vergoeden.

6.3. Overzicht van de kenmerken/verschillen van VIS-trajecten en VIS-trajecten_{IV}

	VIS-traject	VIS-traject voor innovatievolgers
Doelgroep	Ganse spectrum: innovatietrekkers, aanbieders, implementators, vroege en late volgers	Focus op (late) innovatievolgers
Hoofdaanvrager	Ad hoc VIS, federatie/sectororganisatie, collectief/gelijkgesteld centrum, lichte structuur/competentiepool of andere organisaties erkend door de Vlaamse Regering	Federatie of sectororganisatie Collectieve en gelijkgestelde centra kunnen medeaanvrager zijn
Uitvoerder	Federatie/sectororganisatie, collectief/gelijkgesteld centrum, lichte structuur/competentiepool, al dan niet in samenwerking met andere kenniscentra	Federatie/sectororganisatie, collectief/gelijkgesteld centrum, lichte structuur/competentiepool, al dan niet in samenwerking met andere kenniscentra
Max # VTE	8/jaar	2/jaar
Duur	Typisch 4 jaar, 2-6 jaar mogelijk	Typisch 2 jaar, max. 2x2 jaar
Subsidie %	80%, cofinancieringsplan voor saldo 20% (via bijdragen van de doelgroepbedrijven)	80%, saldo 20% kan via de aanvragers
Kostenmodel	IWT-kostenmodel, grote onderaanneming mogelijk (uitzonderlijk grote kost)	IWT kostenmodel, grote onderaanneming mogelijk
Soorten activiteiten	Brede invulling activiteiten (cf. VIS-besluit)	Beperkte set van activiteiten specifiek gericht op innovatievolgers
Criteria	5 + 2	4 + 2 (aangepaste criteria)